

UZASADNIENIE

W pozwie datowanym na dzień 11 marca 2014 r., sprecyzowanym następnie w piśmie procesowych z dnia 9 kwietnia 2014 r., powód M. G. (1) (syn E.) wniósł przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta Ł. o ustalenie, że zachodzi brak stosowania artykułu LVI § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r., przepisy wprowadzające kodeks cywilny w stosunku do spadkodawcy powoda, tj. E. G., oraz o ustalenie, że dokument w postaci mapy ewidencji gruntów (obręb (...)i (...)) jest sfalszowany.

/pozew, k. 2-5, pismo procesowe, k.11/

Następnie pismem z dnia 1 sierpnia 2014 roku M. G. (1) dodatkowo wystąpił z żądaniem ustalenia nieważności decyzji administracyjnych – aktów własności ziemi o numerach (...), zaś pismem z dnia 19 stycznia 2015 roku ponowił żądanie o stwierdzenie sfalszowania mapy i ustalenie nieważności dziewięciu decyzji administracyjnych.

/pismo procesowe k. 29-33/

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Prezydent Miasta Ł. wniósł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowiedź na pozew k. 45-46/

Pismem z dnia 26 stycznia 2015 r., powód zmodyfikował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o ustalenie, że postanowienie Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 31 stycznia 1989 r., wydane w sprawie o sygn.. akt. IV Ns 287/87 jest niekonstytucyjne w części II w stosunku do T. G., J. G. (1), J. G. (2), J. J. i E. G. oraz o ustalenie, że w/w orzeczenie jest niekonstytucyjne w stosunku do następców prawnych wymienionych osób. Powód uzasadnił swoje stanowisko okolicznością wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 września 2007 r., o sygn.. akt. P 21/06, uznającego za niekonstytucyjny przepis art. LVI § 1 przepisów wprowadzających Kodeks cywilny.

/pismo procesowe, k.91-92/

W piśmie z dnia 9 lutego 2015 r., powód wniósł o ustalenie, że czynności prawne, polegające na wejściu w posiadanie jakiegokolwiek części nieruchomości J. G. (3) (pradziadka powoda) przez spadkobierców: B. G. i J. J. jako sprzeczne z ustawą i zasadami współżycia społecznego w Państwie Ludowym są bezwzględnie nieważne. Powód zauważył, że przestrzeganie udziałów spadkowych stanowi normę społeczną, która jest obowiązkiem obywatelskim. Zstępni B. G., uniemożliwiając ojcu powoda wzięcie udziału w postępowaniu uwłaszczeniowym, a tym samym przywłaszczając sobie ziemię, po J. G. (3), w ocenie powoda naruszyli swoim zachowaniem, zasady współżycia społecznego, takie jak względy słuszności, dobre obyczaje, ważne powody, zasady uczciwego obrotu.

/pismo procesowe, k. 101-102/

Pismem z dnia 17 lutego 2015 r., ustanowiony z urzędu pełnomocnik powoda, poparł wytoczone przez niego powództwo, jednocześnie na podstawie art. 195§ 1 k.p.c., wniósł o zapozwanie Gminy M. Ł. – Administracji Zasobów Komunalnych Ł. z siedzibą w Ł..

/pismo procesowe, k. 106/

W piśmie z dnia 13 lutego 2015 r., złożonym do akt sprawy w dniu 19 lutego 2015 r., powód dokonał podmiotowej modyfikacji powództwa, w ten sposób, że wskazał jako stronę pozwaną dodatkowo Skarb Państwa – Wojewodę (...).

/pismo procesowe, k. 109-110/

W piśmie z dnia 15 lutego 2016 r., złożonym do akt sprawy w dniu 19 lutego 2015 r., powód wskazał, iż swój interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, wywodzi z okoliczności niepewności stanu prawnego w zakresie własności spadku po J. G. (3). Powód zwrócił uwagę, iż z jego inicjatywy, przed Sądem Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi toczy się postępowanie o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po J. G. (3) i o sprostowanie daty zgonu ojca powoda - E. G..

/pismo procesowe, k.111 – 112/

Na rozprawie w dniu 29 maja 2015 r., powód oświadczył, że złożył wniosek o wznowienie postępowania w sprawie 287/87. Podstawą wniosku powoda jest pozbawienie możliwości jego działania w postępowaniu i brak należytej reprezentacji w wyniku choroby psychicznej. W sytuacji, gdyby wznowienie postępowania nie było możliwe, powód oświadczył iż wnosi o ustalenie, że postanowienie Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 31 stycznia 1989 r. jest niekonstytucyjne w części pkt. 2 w stosunku do T. G., J. G. (1), J. G. (2), J. J., i w stosunku do ich następców prawnych oraz E. G. i samego powoda. Przyczyną jest wejście w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 września 2007 r., uznającego za niekonstytucyjny przepis art. I L VI § 1 ustawy wprowadzającej w życie kodeks cywilny. W związku z art. 379 k.p.c., powód wniósł o ustalenie, że zachodzi nieważność postępowania, w tym postanowienia Sądu Rejonowego w Łodzi. Powód wniósł również o stwierdzenia nieważności mapy ewidencji gruntów i 9 aktów własności ziemi.

/zeznania powoda, protokół rozprawy przez Sądem Rejonowym Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 29 maja 2015 r., I Cps 12/15, k. 158/

W piśmie z dnia 1 czerwca 2015 r., zatytułowym „uzupełnienie protokołu”, powód wypowiedział się w przedmiocie czterech kwestii: okoliczności sfalszowania mapy ewidencji gruntów, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, wznowienia postępowania oraz niekonstytucyjności orzeczenia o stwierdzeniu nabycia spadku, wydanego w latach 80-tych.

Odnosnie zarzutu sfalszowania mapy – powód wskazał, iż na mapie brak jest podpisów osób sprawujących kontrolę techniczną, oraz zwrócił uwagę na brak pieczęci kwadratowej o treści „Stosownie do art. 1 ust. 2 dekretu z dnia 2 lutego 1955 r. o ewidencji gruntów i budynków (Dz.U.Nr.6 poz.2) niniejszy dokument służyć może za podstawę wpisu do Księgi Wieczystej łącznie z decyzją właściwego organu do spraw rolnictwa o nabyciu prawa własności”, pieczęci okrągłej z godłem państwowym oraz pieczęci prostokątnej o treści „Kierownik Dzielnicowej Pracowni Geodezyjnej mgr inż. H. F.” z podpisem odręcznym. Tym samym, w ocenie powoda, mapa nie pochodzi od właściwego do jej sporządzenia organu państwowego i nie posiada przewidzianej prawem formy.

Według powoda, daje to podstawę do stwierdzenia nieważności mapy ewidencji gruntów i wydanych na jej podstawie 9 decyzji administracyjnych (aktów własności ziemi). Ich wydanie według powoda jest sprzeczne z zasadą praw nabytych w polskim systemie konstytucyjnym.

Powód sprecyzował, że w dniu 14 kwietnia 2015 r., wniósł do Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi skargę o wznowienie postępowania o sygn.. akt. IV Ns II 287/87 - zakończonego postanowieniem z dnia 31 stycznia 1989 r., w części II, o stwierdzenie nabycia spadku po J. G. (3).

Powód oświadczył, że żąda ustalenia, że w punkcie 2. postanowienia z dnia 31 stycznia 1989 roku, zachodzi nieścisłość, gdyż Sąd oparł się na niekonstytucyjnym przepisie, tj. art. LVI § 1 ustawy wprowadzającej Kodeks Cywilny.

Nadto wniósł o nadanie orzeczeniu przymiotu prawomocności rozszerzonej u stosunku do następców J. G. (1), T. G., J. G. (2) i J. J..

/pismo zatytułowane „uzupełnienie protokołu”, k. 138-142/

W odpowiedzi na pozew, pozwany - Miasto Ł. – Prezydent Miasta Ł. wniósł o odrzucenie pozwu, na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., ewentualnie o jego oddalenie.

/odpowiedź na pozew, k. 276/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest spadkobiercą po swoim ojcu E. G. w całości, w tym w zakresie dziedziczenia gospodarstwa rolnego o pow. 0,68 ha, położonego przy ulicy (...) w Ł.

/dowód: punkt III postanowienia Sądu Rejonowego w Łodzi z 27 czerwca 1986 r. sygn. akt IV Ns II 489/96/

Ojciec powoda E. G. nabył prawa do spadku po swoim ojcu A. G. w 1/2 części

/dowód: postanowienie Sądu Powiatowego w Ł. Wydział zamiejscowy w Z. z 26 lutego 1957 r. sygn. akt Ns 26/57).

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 1989 r., Sąd Rejonowy w Łodzi, w sprawie o sygn.. akt IV Ns III 287/87 stwierdził, że spadek po J. G. (3), zmarłym 17 października 1929 roku w Ł., na podstawie ustawy nabyli dzieci: A. B., J. M., B. M., M. K., B. G., A. G. oraz wnuczka K. S. po w 1/7 części każdy, z tym że żonie spadkodawcy M. G. (2) przysługiwało prawo dożywotniego użytkowania na 1/8 części. oraz stwierdził, że spadek po J. G. (3) zmarłym w dniu 17 października 1929 roku w Ł. stanowiący gospodarstwo rolne pochodzące z osady włościańskiej we wsi M., wypisane w tabeli likwidacyjnej pod nr (...) o pow. 4,658 m² ustawy nabyli: wnuk T. G., wnuk J. G. (1), wnuk J. G. (2), wnuczka J. J. po 1/4 części każdy.

/postanowienie, k. 93-94/

Sąd dokonał ustaleń faktycznych na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów, oraz zeznań powoda.

Sąd oddalił wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry. W ocenie Sądu, zgłoszony przez stronę powodową wniosek dowodowy jest irrelevantny dla niniejszego postępowania i wydania rozstrzygnięcia. Niemożność wzruszenia prawomocnych orzeczeń sądowych, poprzez powództwo o ustalenie (o czy będzie mowa w dalszej części wyводу), w rezultacie czyni rozważania specjalistów z dziedziny zdrowia psychicznego oraz dolegliwości psychosomatycznych – nieprzydatnymi dla celów dowodowych, generującymi dodatkowe koszty oraz zmierzającymi jedynie do niepotrzebnego wydłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

W niniejszej sprawie, żądania powoda, przedstawione w dość zawoalowany sposób przedstawiały się następująco: w pierwszej kolejności powód wystąpił z powództwem o ustalenie, że zachodzi brak stosowania artykułu LVI § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r., przepisy wprowadzające kodeks cywilny w stosunku do spadkodawcy powoda, tj. E. G.. Następnie wniósł o ustalenie nieważności mapy (powód wskazywał na istniejące nieprawidłowości i występujące braki w jej redakcji, które miałyby świadczyć o jej sfalszowaniu) oraz wydanych na jej podstawie 9 decyzji administracyjnych. Nadto powód wniósł również o ustalenie, że postanowienie Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 31 stycznia 1989 r., wydane w sprawie IV Ns 287/87 jest niekonstytucyjne w części II w stosunku do T. G., J. G. (1), J. G. (2), J. J. i E. G. oraz w stosunku do następców prawnych w/w osób.

Pozwani, ustosunkowując się do żądania powoda, wnosili o odrzucenie pozwu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, ewentualnie o oddalenie wytoczonego powództwa. Pozwani podnosząc zarzut niedopuszczalności drogi sądowej – nie umotywowali należycie swojego stanowiska w tym zakresie – wskazując jedynie, że sprawa będąca przedmiotem niniejszego postępowania nie jest sprawą cywilną, w rozumieniu art. 1 k.p.c..

Droga sądowa jest pozytywną przesłanką procesową, czyli okolicznością umożliwiającą rozpoznanie danej sprawy przez sąd. Pojęcie drogi sądowej w najszerszym znaczeniu unormowane jest w art. 77 ust. 2 Konstytucji RP. Stanowi on, że ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. Na mocy tego przepisu każdy ma więc prawo do wystąpienia o rozpoznanie sprawy do sądu państwowego. Przy czym zgodnie z art. 175 ust. 1 wymiar sprawiedliwości w Polsce sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe. Droga sądowa w sprawach cywilnych regulowana jest co do zasady w przepisach kodeksu postępowania cywilnego, który ustanawia w tym zakresie domniemanie drogi sądów powszechnych, która, co do zasady, przysługuje we wszystkich sprawach cywilnych. Niedopuszczalność drogi sądowej zachodzi tylko wyjątkowo – gdy przewidują to wyraźnie przepisy szczególne.

Dokonując analizy żądania powodowa pod kątem jego kwalifikacji jako sprawy cywilnej - wskazać należy, iż w ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodzi niedopuszczalność drogi sądowej, a przemawia za tym – propagowane w judykaturze szerokie rozumienie pojęcia „sprawy cywilnej” stosowanie do którego, jest nią każde roszczenie procesowe, sformułowane jako żądanie zasądzenia, ustalenia lub ukształtowania stosunku prawnego, niezależnie od merytorycznej zasadności, pod warunkiem, że dotyczy równorzędnych podmiotów (wyrok SN z 21.05.2015 r., IV CSK 549/14).

Sąd kwalifikując roszczenie powoda, jako „żądanie ustalenia” uznał, że niniejsza sprawa jest sprawą cywilną i winna podlegać rozpoznaniu przez Sąd cywilny.

Powyższe nie zmienia jednak faktu, iż powództwo nie było zasadne.

Roszczenie powoda podlega oddaleniu z uwagi na brak wykazania interesu prawnego po stronie powoda. Stosownie do treści 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny występuje zaś wówczas, gdy istnieje niepewność stosunku prawnego lub prawa. Niepewność ta powinna być jednak obiektywna, czyli zachodzić według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko według odczucia strony powodowej. Interes prawny w rozumieniu wskazanego przepisu występuje tylko wówczas, gdy zachodzi potrzeba udzielenia ochrony prawnej (por. uchwałę SN z dnia 25 stycznia 1995 r., III CZP 179/94, OSNC 1995, nr 5, poz. 76), nie istnieje natomiast w okolicznościach ukształtowanych jednoznacznie stanem prawnym i niekwestionowanymi zdarzeniami prawnymi (por. wyrok SN z dnia 21 lutego 1997 r., II CKU 7/97, Prok. I pr. 1997, nr 6, s. 39).

W realiach niniejszej sprawy – przy pomocy powództwa o ustalenie, powód dążył do wzruszenia funkcjonujących w porządku prawnym orzeczeń i decyzji: orzeczenia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku oraz 9 decyzji administracyjnych, wydanych na podstawie mapy – która w według twierdzeń powoda została sfalszowana, a co za tym idzie jest nieważna. W ramach wytoczonego powództwa – ustalenie nieważności dotyczyło również dotkniętej wadą prawną mapy.

Należy mieć na uwadze, że stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy ma charakter deklaratoryjny, a zmiana postanowienia w tym przedmiocie – poza wniesieniem środka odwoławczego lub nadzwyczajnego środka zaskarżenia – możliwa jest w szczególnym trybie określonym w art. 679 k.p.c., ewentualnie również w drodze wznowienia postępowania. Wykluczone jest natomiast wniesienie powództwa w postępowaniu procesowym o ustalenie (art. 189 k.p.c.), co powód uczynił w niniejszej sprawie. Skoro bowiem ustawodawca przewidział odmienne drogi wzruszenia postanowienia spadkowego, powód nie posiada w tym zakresie interesu prawnego, a zatem żądanie – jako niezajdujące uzasadnienia podlega oddaleniu.

Podobnie, gdy chodzi o żądanie ustalenia nieważności dziewięciu decyzji administracyjnych – tzw. aktu własności ziemi. Jeżeli bowiem decyzja tego rodzaju stała się ostateczna i nie została wzruszona w administracyjnym toku instancji albo w trybie stwierdzenia jej nieważności lub wznowienia postępowania, co do zasady strona nie może żądać ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c., że decyzja ta jest nieważna.

To samo dotyczy ustalenia niekonstytucyjności orzeczenia w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku – Sąd pragnie zaznaczyć, że kwestia ta nie może stanowić przedmiotu rozstrzygnięcia w ramach powództwa o ustalenie, zwłaszcza, że powód nie legitymuje się stosownym prejudykatem w tym zakresie.

Odnosnie zaś żądania stwierdzenia nieważności mapy ewidencji gruntów – a to z uwagi na jej rzekome sfalszowanie – podkreślić należy, że okoliczność subiektywnego przekonania powoda o przestępczym postępowaniu osób sporządzających mapę - nie może stanowić podstawy do stwierdzenia jej nieważności. Powód, chcąc uzyskać korzystną dla siebie decyzję, co do nieważności dokumentu dotkniętego przestępczym działaniem osoby trzeciej - winien legitymować się stosownym orzeczeniem sądu karnego w tym zakresie. Sąd cywilny związany jest bowiem ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa - a więc okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny, czyli osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa oraz czynem przypisanym oskarżonemu - które znajdują się w sentencji wyroku.

W przypadku posiadania wiedzy w zakresie przestępczego działania – dającego podstawę do wzruszenia funkcjonującego w obrocie dokumentu – powód winien w pierwszej kolejności zawiadomić o tym fakcie organy ścigania, a następnie zaś, po uzyskaniu stosowanego prejudykatu – ewentualnie dochodzić roszczeń na gruncie procedury cywilnej.

Mając na uwadze powyższe – Sąd uznał wytoczone powództwo jako nieuzasadnione, a co za tym idzie – oddalił je w całości.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu. Zgodnie z brzmieniem powołanego przepisu, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Dokonując rozstrzygnięcia w zakresie obowiązku zwrotu kosztów procesu, Sąd wziął pod uwagę dwa aspekty: sytuację majątkową powoda (powód wielokrotnie zwracała się o nieobciążania go kosztami postępowania, z uwagi na ciężką sytuacją materialną, co pozwala wnioskować, że realizacja obowiązku wynikającego z art. 98 k.p.c. będzie niemożliwa – ewentualna egzekucja nie przyniesie realizacji tego zobowiązania) oraz charakter wysuniętego żądania, w tym okoliczność, że wytaczając powództwo, M. G. (1) był subiektywnie przekonany o słuszności dochodzonego roszczenia.